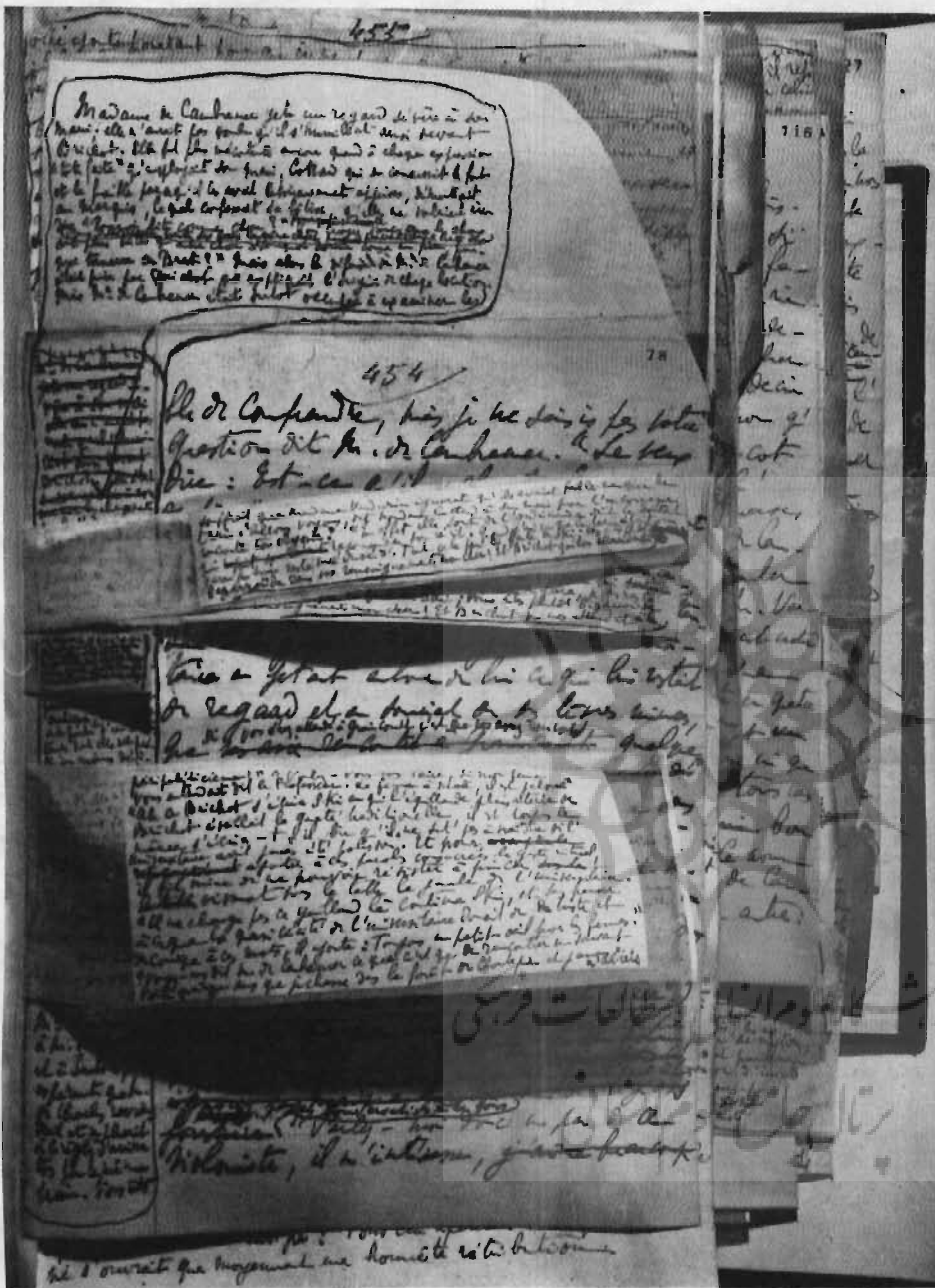

کتابخانه‌ای فعال

نوشته فلورانس کالو

از همان زمانی که شارل پنجم که در سالهای ۱۳۶۴-۱۳۸۰ در فرانسه سلطنت می‌کرد، هزار نسخه خطی را در کتابخانه خود در لوور گردآوری کرد، سلاطین فرانسوی رؤیای تأسیس کتابخانه جامعی را در سر می‌پروراندند که فرهنگ دوران آنها را شهادت دهد. صاحبان مجموعه‌های کتاب و دوستان هنر نیز در این رؤیا شریک بودند و گنجینه‌هایی را فراهم کردند که خواه در نهایت به مجموعه کتابخانه سلطنتی پیوسته باشد یا نه، بخشی از میراث فرانسه را تشکیل می‌دهد.

کتابخانه ملی پاریس که زاده نخستین کتابخانه سلطنتی است دارای مجموعه‌ای معتبر از نسخ خطی است که اهدا شده تا نگهداری شوند و مجموعه کتابخانه را غنا بخشد.

مجموعه‌های مهم از نسخ خطی جدید

کتابخانه ملی با به کارگیری سیاست فعالی که در زمینه تهیه و خرید مवाद دارد از موقعیت‌های مناسب استفاده کرده به تکمیل مجموعه خود می‌پردازد و یا مجموعه‌های جدیدی تهیه می‌کند که از طریق وقف بدست آمده یا خریداری شده و یا هدایایی است که در ازای بدهی‌های دولتی به آنها می‌رسد. هدایا و یا میراثی که توسط نویسندگان و یا اقوام آنان و یا توسط مجموعه‌داران می‌رسد منبع عمده تهیه

صفحه‌های از پیش‌نویس سلوم و عموره (۱۹۲۲) که بخشی از رمان در جستجوی زمان گمشده اثر مارسل پروست است. پروست بخشهایی از آن را روی قطعاتی از کاغذ بازنویسی کرد و آنها را روی پیش‌نویس اولیه جیبشاند. این لایه‌ها را از روی آن پیش‌نویس جدا کرده‌اند و اکنون در پاکتهای مخصوصی در کارگاه بازسازی کتابخانه ملی فرانسه نگهداری می‌شود و از این رهگذر می‌توان سیر شکل گرفتن اثر پروست را از پیش‌نویس اول تا صورت نهایی ردیابی کرد.

زیرا بیشتر اوقات اسناد بی‌مقدمه در حراجی عرضه می‌شوند. چنانچه نرخ پایه که در حراج برای نسخه خطی تعیین شده بالا باشد، بالاتر از بودجه معمول کتابخانه برای تهیه مابه‌التفاوت بها وقت زیادی نیست. کتابخانه ملی در سال ۱۹۸۸ خوشبختانه توانست با استفاده از بودجه مخصوصی که وزارت فرهنگ و ارتباطات در اختیارش گذاشت نسخ خطی و با ارزش Mon Coeur mis à nu نوشته بود لر، اشعار

نسخ خطی بشمار می‌آید. کارهایی استثنایی از آثار مؤلفین سده‌های نوزدهم و بیستم به‌همین نحو به مجموعه اضافه شده منجمله نسخ خطی ویکتور هوگو، فلوربر، زولا، اپولینر، بره، انا دونوای، رومن رولان، روزه مارتن دوگسار، ژول رومن و میگل آنخل استوریاس.

در مورد خرید مشکل اساسی این است که به سختی می‌توان از پیش برای این کار برنامه‌ریزی کرد.

اپولینر به نام «الکل» و یک مجموعه اشعار و رن را خریداری نماید.

کتابخانه ملی فرانسه مجاز است در صورت تمایل کتاب را با پرداخت بالاترین قیمت پیشنهاد شده در حراج خریداری نماید و نسبت به پیشنهاد کننده حق تقدم دارد (بدون اینکه خود در مزایده شرکت کند) علاوه بر آن پیش از اینکه هر نسخه خطی را بتوان از فرانسه خارج کرد مجوز کتابخانه ملی فرانسه لازم است. چنانچه کتابخانه ملی فرانسه بخواهد، می تواند از گمرک فرانسه بخواهد از صدور نسخه خطی از فرانسه جلوگیری بعمل آورده، آن را نگهدارد و خود با قیمت اعلام شده آن را خریداری نماید. در هر صورت حتماً از نسخه خطی پیش از خروج از فرانسه باید میکروفیلم تهیه شود.

از میان مجموعه های بزرگ نسخ خطی معاصر که از سال ۱۹۶۰ خریداری شده مقاله های پیروست، والرئ کلودل، برنانو، کولت و سارتر را می توان نام برد.

قانون مربوط به وقف کتاب بجای مالیات برارث که در سال ۱۹۶۸ وضع شد سبب گردید تا میراث ادبی فرانسه بنحو بهتری حراست شود. طبق این قانون وراثت ادبی هنری می تواند پس از ارزیابی اشیای خود نرخ تعیین شده را جهت صدور رأی به دادگاه ارائه دهند. براین اساس آثار با ارزشی به مجموعه پیروست و مارتن دوگار اضافه شد. به طور مشخص حفظ و نگهداری از مجموعه ها متضمن نگهداری آنها در شرایط مناسب و در محیطی است که امنیت کامل در آن برقرار و از آلودگی هوا کاملاً به دور باشد.

روشهای جدید حفظ و نگهداری

در مورد نسخ خطی دو مسئله اساسی مطرح است: یکی صحافی آنها و دیگر سطحی که روی آن مطلب را نوشته و یا چاپ کرده اند. صحافی های صدمه دیده را کارگاه تعمیر مرکزی در کتابخانه ملی پاریس تعمیر می کند. قیمتی ترین آنها را در جعبه های کرباسی که هوا از آن عبور می کند قرار می دهند تا با قفسه تماس نداشته باشند. پوستها که مقاومتشان زیاد است مشکل چندانی ندارند، همین طور کاغذهایی که پیش از نیمه اول سده نوزدهم تولید شده اند. اما کاغذهایی که پس از آن دوران تهیه شده در معرض خطر اسیدی شدن قرار دارند و روشهای پیشرفته جدیدی را برای جلوگیری از خسارت ایجاب می کنند (رک ص ۹).

قانونهایی که در سال ۱۹۷۷ دولت فرانسه وضع کرد، از روشهای نگهداری حمایت می کند. یکی از کارهای کتابخانه ملی فرانسه فراهم کردن امکانات برای دستیابی به اطلاعات است، اما سیاست استفاده از نسخ خطی، که اگر زیاد دست به دست شوند صدمه

خط نگاشته ای از گیوم آپولینر (۱۹۱۸-۱۸۸۰) که اخیراً به کتابخانه ملی فرانسه اهدا شده است. تصویر فوق، پرتو آپولینر، توسط نقاش فرانسوی ژان متزینگر در ۱۹۱۴ چاپ شده است.

فراوان می بینند، بایستی با سیاستهای حفظ و نگهداری هماهنگ باشد.

در سال ۱۹۸۳ یک کارگاه مخصوص عکاسی در بخش نسخ خطی تأسیس شد که در آن می توان برخی

از اسناد را بصورتی منظم روی میکروفیلم ضبط نمود. این اسناد یا به خاطر خواص استثنایی خود و یا مقدار استفاده ای که از آنها بعمل می آید برگزیده می شوند. اگر متن تنها باشد میکروفیلم بصورت تک رنگ (مونوکروم) و چنانچه نسخه خطی مصور باشد رنگی تهیه می شوند. این میکروفیلمها بتدریج جای نسخه اصلی را برای مراجعه می گیرند. دستگاههای بازیابی در اتاق میکروفیلم که در سال ۱۹۸۵ آماده شده قرار دارد.

کتابخانه ملی فرانسه نگاهیان میراث حساس و با ارزشی است که توسط پادشاهان فرانسه گردآوری شده است. اموال کلیسا که در دوران انقلاب کسیر فرانسه مصادره شده و نیز هدایا و خریدهای مهمی که در سده های نوزدهم و بیستم انجام شده باعث تقویت آن گردیده است. مدیریت هوشیارانه لازم است تا سنتی که طی پنج سده دست نخورده باقی مانده به راه خود ادامه دهد.

فلورانس گالو، فرانسوی، مدیر بخش نسخ خطی کتابخانه ملی فرانسه است. او در زمینه حفظ و نگهداری نسخ خطی مقالات و رسالات چندی منتشر کرده است.

